

יד על התנין

אליעזר שילוני, ראש הלשכה הפלילית במטה מחוז ירושלים, נשבע לומר את האמת. בפני שופט השלום הירושלמי משה בוק, בפניו הובא משה דואק לשם הוצאת פקודת מעצר. (משמאל) מאזין בקור'רוח למהלך העניינים. הוא הודה באשמה, אך ביקש לשחררו ממעצר.

שהאזינו לדבריה של שרת החוק, לא שוחחו ביניהם, כדי לא להפריעה. הם רשמו רשימות. התכוננו לשאלות בתום הנאום.

גולדה דיברה על הנושא: המצב המדיני והבטחוני של ישראל לאור ההתפתחויות במזרח התיכון. היא סיכמה את המצב בגבול סוריה-תורכיה, סיפרה על הצעדים שנקטה ישראל להבטחת בטחונה, סיפרה על פגישותיה ושיחותיה עם ראשי ממשלות ושרי חוץ שונים בעצרת א"ם. כמה מחברי הועדה התעקשו לשאול שאלות, לברר פרטים. גולדה קיצרה בתשובותיה: היה עליה להתכונן לארוחת-צהרים חגיגית בביתה, ולישיבת הכנסת אחרי הצהריים. לגבי אשה שקמה זה עתה ממיטת חוליה, היה זה סדריום עמוס. היא סיכמה עם חברי הועדה שהיוכחו על דבריה ידחה לשבוע.

★ ★ ★

בחדרו של שר התחבורה משה כרמל, בבנין הדואר בירושלים, התקיימה ישיבה רבת משתתפים. היתה זו הפגישה של קבוצה א', השתתפו בה כעשרים איש, ראשי היחידות של משרד התחבורה. הבעיות שעמדו בפני המשתתפים היו מקיפות. נגעו כמעט בכל שטחי הטיפול של המשרד. אלוף אפרים בן-אראץ, נמור-הקומה ונמרץ-הדיבור, הירצה על בעיות חברת התעופה הלאומית אל-על, שהוא מנהלה. הוא ניתח את המאון, חיזק את דעתו על סיכויי החברה עם רכישת מטוסי בריטניה החדשים.

פולי פרקש, מנהל אגף הספנות והנמלים של משרד התחבורה, סיפר על המשבר בענף הספנות בעולם, על ירידת מחירי האניות והשפעת המשבר על הספנות הישראלית. מנהל שירותי הרכבת מנחם סבידור, שחזר זה עתה מסיור של שלושה חודשים בארצות-הברית, סיפר על השיפורים שיש להכניס, לדעתו, בשירותי הרכבת הישראלים. היועץ המשפטי של משרד התחבורה יצחק מינץ, שחזר מסיור בגאנה, שם יעץ לממשלת גאנה בעניני ספנות, סיפר על סיורו.

השר משה כרמל ניהל את הישיבה. הוא קרא אליו את מזכירו הצעיר יצחק בצלאל, כדי לראות מה עוד מצפה לו בסדר-יומו. כמעט ולא נותר לו זמן לנוח ולאכול: מיד אחרי הישיבה היה עליו להיפגש עם חברי סיעתו בכנסת, לדון בבעיות הויכוח המדיני. היה עליו עוד לעבור לפני פתיחת הכנסת על החומר השוטף של משרדו, שלא הספיק לעיין בו בגלל ישיבות היום. הוא רצה להישאר בכנסת כדי לשמוע את נאומו של חברו לסיעה יצחק סבנקי, ובערב היה צריך להכין את נאום הפתיחה שלו לועידת מפלגת אחדות-העבודה.

השר סיכם את הישיבה ויצא את משרדו. לא היה כל סיכוי שיוכל לקפוץ אותו יום לביתו, בקיבוץ נען. יהיה עליו להסתגר, כך חשב, בדירתו שברחוב סוקולוב, לעבוד קשה עד שעה מאוחרת בלילה.

13.00 — תכנית בריחה

במה דקות אחר השעה אחת, הגיעה הרכבת לירושלים. משה דואק חיכה עד שאחרון הנוסעים יעזבו את הקרון. כשיצא לרציף, הבחינה עינו במועד יציאת הרכבת הבאה, מירושלים לח'לאביב. לרגע עמד והיסס, אם לקנות כרטיס נסיעה חזרה. הוא נכנס לאחד מתאי בית-השימוש. שם הוציא מכיסו את חפץ המפתח.

הרימון הירוק, הצבוע בשני קוים אדומים, נראה שליו ואדיש. דואק בדק את ניצרתו. תחבו שוב לכיסו. מתחת הרכבת צעד הצעיר ברגל. הוא חלף על פני בנין המוסדות. אותה שעה יצאו פקידים הסוכנות להפסקת הצהריים. לא יהיה בזה סעם רב להשליך את הרימון לחצר, חשב, זה לא יעשה רושם מספיק.

הוא המשיך בדרכו, חלף על פני בנין הכנסת. לרגע עמד והתבונן בבנין. הוא הכיר אותו לכל פרטיו: כבר ביקר בו כמה פעמים בתקופה האחרונה. לא תהיה זו בעיה להיכנס: הסד' רגים מכירים אותו כצופה שקט. הוא התבונן במכוניות המבריקות של חברי הכנסת, שניצבו בשורה ארוכה ברחוב, ובמוחו תכנן דרך בריחה, אם רק יצליח לחמוק מחור הבנין.

במורד רחוב בן-יהודה חיפש משה דואק אחר בית-מלון קטן, שם יוכל לנוח עד מועד פתיחת הכנסת. הוא הגיע עד כיכר ציון, פנה ימינה לרחוב צר, המוביל לעבר שכונת נחלת שבעה. שלט צנוע של מלון חיופה משך את עינו. הוא טיפס במעלות. בעלת המלון, הגברת רודניק, הקבילה את פניו.

"אני רוצה חצי חדר ללילה אחד," ביקש דואק.

הוא רשם בפנקס המלון: משה דואק, נתינת — סוריה. אחר-כך נמלך בדעתו, מחק את המלה סוריה ורשם ישראל. הוא התמקח עם בעלת המלון על המחיר, הצליח להורידו מלירה וחצי ללילה ורבע. במשך כל הזמן הויע, בחדרו, חלץ האורח את נעליו והסיר את מעילו. הוא ביקש להעירו בשעה 4.00 אחרי הצהריים, השתרע על המיטה ונרדם. הוא ישן שנת ישרים.

יד על הראש

המתנקש בחדר החקירה. חולצתו נקראה בשעה שנתפס. נראים עליה סימני דם (ליד הכפתורים) מהמכות שספג מקהל תופסיו.

ממני. אני מוכן לפקח על מפעל שאקים בכספי הפיצויים. הפרקליט נדהם, הגיש בו במקום את התפטרותו. אולם השופט חיבב להמשיך לייצג את לקוחו.

10.00 — „אני אשרוף... אתקיף...“

באחד מחברי-הישיבות של הכנסת, עסקה ועדת השירותים הציבוריים בנושא מעניין: השפעת האסיתאית. כמה אנשים חלו? כיצד מצטיירת בעיית האישפוז? ד"ר שמעון בטיש, מנהל משרד הבריאות, הרצה על הבעיות בסבלנות. הרופא המנוסה מיקפק במספרים הרשמיים של משרדו ביחס למספר החולים, סבר כי המספר האמיתי עולה פי ארבע על המספר שפורסם, מאחר ורוב הרופאים מתעצלים להודיע על המקרים, ולא כל החולים קוראים לרופאים. לדעתו כבר חלו 40% מן האוכלוסיה בשפעת זו, האחוז הרגיל בארצות הנוער. לא תמיד יש כל הסימפטומים. לפעמים יש רק כאב-ראש.

אם תקבל פעם כאב-ראש ממני, חיך משה ארם, היושבי-ראש המצומק, עסקן אחדות העבודה, "תדע שלא אני אשם, אלא השפעת".

זאת לא תהיה שפעת אסיתאית, התערב שמעון יוניצמן. זאת תהיה שפעת ארמית, פסק יעקוב ניצני, איש מפא"י.

לפתע נקרא יוניצמן החוצה. יוחנן באדר, חבר סיעתו, רצה שיעבור לוועדת החוץ-הבטחון. שני חברי המפלגה בועדה, מנחם בגין ויעקוב מרידור, שהו בחוץ-לארץ. המחליף שלהם, חיים לגדא, נעדר גם הוא מהארץ. אריה בן-אליעזר משתתף בועדה מטעם הנושיות. לא נשאר אלא יוניצמן. אך יוניצמן סירב. הוא חשב כי השפעת האסיתאית חשובה יותר. בינתיים עבר בטיש להסביר הקשיים בשטח האישפוז. החברים הקשיבו בענין. איש מהם לא העלה על דעתו כי תוך שעות מעטות תהפוך בעית האישפוז — ולא דווקא של חולי השפעת — לבעיה בוערת במדינה.

★ ★ ★

הרכבת העודה לירושלים נעצרה ברמלה. תחנת הרכבת היתה מלאה חיילים בחופשה, שנדחקו אל פתחי הקרונות. משה דואק התבונן במעד לחלון החוצה. המקום היה מוכר לו: מכאן מובילה הדרך אל בית-החולים לחולי נפש בבאר-יעקב, שאינו רחוק מרמלה. לאחרונה בילה שם דואק כחמישה חודשים.

"טיפשים", הירחך דואק, "אותי הם שולחים לבית משוגעים. את כולם צריכים לשלוח לשם." הוא שיתור במוחו איך הגיע לאותו מוסד. אותו שופט לבנברג דחה את תביעתו לפיצויים... עורך-הדין לא עשה את כל מה שיכול היה לעשות... דואק החליט להיות עורך-דין בעצמו, הגיש ערעור לבית-הדין העליון. לא רצו לשמוע אותו, ביקשו ממנו שישגש את טענותיו בכתב. הוא מילא שישים עמודי סטנסיל ושלחם לבית-המשפט. השופט העליון אולשן שוב דחה את תביעתו. "כולם עשו יד אחת נגדי, כולם רוצים לדפוק אותי," חשב דואק.

אז ישב ובכתב-ידו כתב את המכתב הבא: "האש שאחזה במחסן בית-המשפט העליון בירושלים בליל חג השבועות תשי"ז, והאש שאחזה במחסן בית-החולים בילינסון כעבור שבוע, מקורן במשפט ובפסקי-דין שניתנו עליי. בית-המשפט המחוזי והעליון בקשר לתביעתי. שתי השריפות נעשו לרגל מלאות 10 שנים לפגיעתי. לפני השריפות, הוזהרתי והתריתי ובכלל זה את משרד ראש הממשלה על מה שעתי להיות, באם לא תתמלאנה דרישותי לחידוש משפטי, עתה, לאחר השריפות, אני מזהיר ומתרה כי באם לא תתמלא דרישת, הרי שביית-הדין העליון, בית-המשפט המחוזי, בית-החולים בילינסון ורופאיו, ועוד מוסדות ואישים אחרים הקשורים בענין זה, ימצאו את עצמם במצב של חבלה גופנית, אישית, נוסף לחבלות ברכושם ובמקתניהם. אני שולח הודעה זו בשעה שאני מצוי באחת ההתקפות החזקות ביותר שלי באזור הנוער, בבטן ובשיפוליה. על ראשיכם אתם. האחראים, יחולו כל מעשי החבלה שיעשו עוד. היום או בסוף השבוע אהיה בבית הוריי."

את המכתב שלח לנשיא בית-המשפט העליון יצחק אולשן, ולמשטרת ישראל. במשפט שנערך בעקבות המכתב קבע הפסיכיאטר ד"ר באומץ: "בדקתי את משה בן-יעקוב דואק ומצאתי אותו במצב של מתחיות נפשית. קיים חשש לפסיכוזה פאראנואידית. עלול להיות מסוכן לציבור. מציע להעבירו לבאר-יעקוב לשם הסתכלות. איננו מסוגל לעמוד לדיון." אחרי הסתכלות של חמישה חודשים בבית-החולים בבאר-יעקוב, מצאה הועדה הפסיכיאטרית לשיחרורים כי משה דואק אינו מסוכן לציבור, ויכול לעזוב את בית-החולים למרות שהוא חולה נפש. עם זאת החליטה הועדה שיהיה עליו להתיצב אצל הפסיכיאטר המחוזי אחת לחודש.

הרכבת יצאה מתחנת רמלה; משה דואק חיך לעצמו, שב-ערצון: "אף פעם לא התיצבתי, ושום דבר לא קרה לי."

12.00 — מהר, הזמן דוחק

רת החוק גולדה מאיר לא הרגישה בטוב. עקבות השפעת האסיתאית עדיין ניכרו עליה. היא נראתה חיוורת, דיברה בקול חלוש. חברי ועדת החוץ והבטחון של הכנסת,